

בש"פ 8316/15 - פלוני נגד היועץ המשפטי לממשלה

בבית המשפט העליון

בש"פ 8316/15

כב' השופט נ' הנדל
פלוני

לפני:
העורר:

נגד

היועץ המשפטי לממשלה

המשיב:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת
29650-09-15 שניתנה על ידי כבוד השופט י' נועם

ה' בטבת התשע"ו (17.12.2015)

תאריך הישיבה:

עו"ד חן אשר

בשם העורר:

עו"ד מתן עקיבא

בשם המשיב:

החלטה

מונח בפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת 29650-09-15 (מפי כב' השופט י' נועם), בה נקבע כי העורר יעצר עד תום ההליכים, ובעניינו - החלטה בעתירה להכריז עליו כבר-הסגרה לארצות הברית.

1. העורר הואשם בביצוע עבירות מין בביתו הקטינה. בכתב האישום מטעם מדינת וושינגטון בארצות הברית, נטען כי הוא ביצע בה מעשי אונס בהיותה בטווח הגילאים שבע עד אחת עשרה, בשני אירועים שונים. על פי עובדות כתב האישום, עולה כי העורר לקח את ביתו לדיג באגם, שם הורה לה לעצום את עיניה, והשכיבה על שמיכה שפרש. הוא הפשיל את מכנסיה ותחתוניה, נגע באיבר מינה, ולאחר מכן החדיר את איבר מינו לאיבר מינה, אך חדל ממעשיו לאחר

שצעקה מכאב. באירוע השני תואר כי העורר הורה למתלוננת להסיר את מכנסיה ותחתוניה, והחל לעסות את איבר מינו באצבעותיה. אז ביקש ממנה שתנסה זו בעצמה, וכך עשתה, אך אמרה שאינה נהנית מהמעשה. העבירה המיוחסת לעורר באישום הראשון היא אינוס בדרגה ראשונה, ובאישום השני – התעללות מינית בקטין בדרגה ראשונה. כך לפי ספר החוקים במדינת וושינגטון.

בקשת ההסגרה בגין כתב אישום זה הוגשה על ידי ממשלת ארצות הברית למדינת ישראל במסגרת אמנה להסגרת עבריינים עליה חתומים שתי המדינות. בעקבות זאת הגיש היועץ המשפטי לממשלה עתירה להכריז על העורר בר-הסגרה לארצות הברית, ועד להכרעה בעתירה הוגשה בקשה, על ידי הפרקליטות, למעצר העורר עד תום ההליכים.

בית המשפט המחוזי קבע כי חומר הראיות לכאורה עובר את הרף הנדרש לשם הארכת מעצר עד לתום ההליכים. כך מכיוון שמהעורר נשקף סיכון לביטחון הציבור בתחום המיני, העולה מחזקת המסוכנות הסטטוטורית הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(5) לחוק חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) ומעובדות כתב האישום. בנוסף, קיימת בתיק עילת מעצר נוספת, בשל חשש מהתחמקות העורר ממעצר. ולבסוף, הואיל ומדובר בתיק הסגרה ובו ישנם שני שיקולים מיוחדים נוספים – חשש להימלטות מן הדין, ואחריות המדינה לקיום התחייבויותיה הבינלאומיות – החליט בית משפט קמא כי לא חלות במקרה דנן נסיבות חריגות המצדיקות הימנעות ממעצר בפועל עד לתום ההליכים.

ב"כ העורר מלין כנגד קביעותיו של בית המשפט המחוזי, ובפרט שלא נבחנה חלופת מעצר, והעורר לא נשלח לעריכת תסקיר. נטען כי לא קיים חשש מהימלטות במקרה דנן, בשל כך שמדובר באדם בעל בעיות בריאות ובמצב כלכלי לא טוב, ללא עבירות קודמות בארץ או בחו"ל, הנשוי מזה כמה שנים לתושבת ישראל ומגדל עימה את ילדיה. יתר על כן, נטען שאף אם ישנו חשש להימלטות – קיימות חלופות מעצר ראויות, שבית המשפט כלל לא בחן. מנגד, סמך בא כוח המדינה את ידיו על דברי בית משפט קמא.

2. החלטה להארכת מעצר עד לתום ההליכים, בהתאם לסעיף 21 לחוק המעצרים, דורשת את התקיימותם של שלושה תנאים מצטברים: ראיות לכאורה, עילת מעצר והיעדר חלופה ראויה.

מקובלת עלי עמדתו של בית משפט קמא לפיה הראיות שהוצגו בפניו עוברות את הרף הנדרש לשם הוכחת ראיות לכאורה. סנגורו של העורר העלה קשיים ותהיות ענייניות. עם זאת, וכפי שנקבע בפסק הדין המנחה בעניין זאדה (בש"פ 80807/95 זאדה נ' מדינת ישראל פ"ד נ(2) 133 (15.04.1996)) ראיות לכאורה הן חומר גולמי שלא עבר את כור ההיתוך של המשפט הפלילי, ובכוחן ללמד שקיים סיכוי סביר שבתהליך עיבוד המשפט יביאו להרשעת הנאשם מעבר לכל ספק סביר. ראיות כאלו קיימות כאן. ולכך נוסף כי אף נקבע על ידי בית משפט זה כי הרף הראייתי בהליכי מעצר בהליך הסגרה נמוך יותר מהרף הרגיל בהליכי מעצר עד תום ההליכים, שאינם קשורים לבקשת הסגרה (ראו בש"פ 3381/11 אלכסנדר צבטקוביץ נ' היועץ המשפטי לממשלה (11.05.2011); בש"פ 6488/10 היועץ המשפטי לממשלה נ' פרקופץ (07.09.2010); בש"פ 8932/12 שמלה תיירי נ' היועץ המשפטי לממשלה (24.12.2012)). ראיות ברמה זו יש בנמצא ביתר שאת. באופן דומה גם עילת המעצר מתקיימת כאן. מדובר בכתב אישום המציג מעשים מיניים חמורים בילדה בת 7, ובכך מתקיים התנאי השני מכוח החזקה הסטטוטורית, כפי שציין בית המשפט המחוזי.

נכון יהיה להתמקד בתנאי השלישי הנדרש כדי שיעצר נאשם עד לסיום ההליכים המשפטיים כנגדו – היעדר עמוד 2

חלופה שבגדרה ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך בה הפגיעה בחירות הנאשם פחותה. בית המשפט המחוזי דן באריכות בשיקולים המיוחדים הקיימים בתיקי הסגרה, כגון החשש המוגבר להימלטות ואחריות המדינה לקיום התחייבויותיה למדינות שונות, והגיע למסקנה לפיה אין נסיבות חריגות המצדיקות הימנעות ממעצר. אמנם, בתיק הסגרה עסקין - בעל ייחוד ושיקולים נוספים. ברם מנגד, בלב ההחלטה עומדת סוגיית הארכת מעצר עד לתום ההליכים, ועליה חלים השיקולים הרלוונטיים לסוגיה זו. זכויותיו החוקיות של עציר אינן מתאיינות בתיקי הסגרה, ועל בתי המשפט לזכור כי אף אם נקודת האיזון משתנה - לא ניתן לבטל לחלוטין את התנאי המצטבר השלישי. זוהי נקודת המוצא הבסיסית, שראויה גם לגבי תיקים בהם קיימת מערכת שיקולים חריגה, כתיקי הסגרה. וכפי שפסקה השופטת פרוקצ'יה:

"בכפוף למשקל המיוחד שיש לתת לעילת המעצר בגין חשש להימלטות, ואף לאפשרות שיבוש הליכי משפט, תיבחן השאלה האם יש בחלופת מעצר כדי להבטיח את מטרת המעצר של מבוקש הסגרה, תוך פגיעה פחותה בחירותו של המבוקש, ותוך שימת לב לייחודה של מטרת המעצר בהקשר להליך ההסגרה. מטרת המעצר בהקשר להליך הסגרה כוללת, בין היתר, את אינטרס ההגנה על יכולתה של המדינה לקיים את התחייבותה הבינלאומית למדינה מבקשת ההסגרה. לפיכך נקודת המוצא היא כי יש לחתור להגשמת תכלית ההגנה על חירותו של האדם כזכות חוקתית ככל שהדבר ניתן להגשמה בלא לסכל את מטרת המעצר במובנה הייחודי בהליך ההסגרה, וכאשר ניתן להבטיח מטרה זו בערבויות שחרור מתאימות (בש"פ 9336/01 כהן נ' היועץ המשפטי, פד"י נו(2) 289, 292 (2001)); לשחרור ממעצר בהליכי הסגרה - בש"פ 9850/08 היועץ המשפטי לממשלה נ' מאיו (טרם פורסם, [פורסם בנבו], 25.11.08).". (בש"פ 725/09 היועץ המשפטי לממשלה נ' מאיר אברג'יל (30.01.2009))

בעניינו, בית משפט קמא לא בחן חלופת מעצר. שאלה היא אם גישה זו נכונה במקרה זה, לנוכח הנתונים הבאים: אין טענה כנגד העורר לפיה ברח מארץ מולדתו מחשש להעמדה לדין, העבירות הנטענות נעברה בין מרץ 2004 לבין מרץ 2008, לפי הנטען בכתב האישום. העורר נמצא בארץ שנים רבות, מבלי שנפתחה נגדו כל חקירה. ודוק, אינני שולל את המסקנה אליה הגיע בית משפט קמא בהחלטתו המנומקת, אלא נראה כי ראוי להתייחס, במקרה זה, לחלופה שהוצעה. חסר זה דורש הבהרה. הסניגור בדיון בפני הציע הסניגור חלופות שונות, ונכון שאלו יזכו להתייחסות קונקרטיית.

3. דין הערר להתקבל - זאת במובן כי התיק יוחזר לבית המשפט המחוזי לשם בחינת חלופות מעצר רלוונטיות. סוגיית הזמנת התסקיר נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, כ"ד בטבת התשע"ו (5.1.2016).

ש ו פ ט